

Ett 25 tal intresserade från Roslagen hade samlats för att lära sig mer om hamling.

Hamling

■ Räddningen för i tiden när fodret inte räckte till

RIDDERSHOLM

Förr var det vanligt att bönderna hamlade lövträd för att få extra foder till djuren. En konst som nästan fallit i glömska.

Men på naturreservatet Riddersholm vid Kapellskär, höll Norrtälje Naturvårdsstiftelse en kurs i hamling i helgen.

Ett 25-tal intresserade förvandlades från amatörer till experter. Gunnar Lodin, tillysman på Riddersholm, höll i kursen.

Främst är det lönn som hamlas. På Riddersholm har man fortfarande 52 lönnar för hamling. Det har gått till så, att man låtit en skördare hugga av träden 3,5 till 4 meter

upp. Själva kronan tas alltså bort. Året efter bildar almen då kraftiga skott på övre delen av stammen. Dessa skott tas sedan bort var tredje år och har då blivit 1,5 till 2 meter långa.

– Det är mycket näring i löv och det behåller näringsvärdet längre än hö, berättar Maria Pettersson, som håller i projektet från Naturvårdsstiftelsens sida.

Bevara en skördemetod

Hon berättar att projektet är EU-finansierat och att det ingår i ett samarbete med Finland och Estland. Representanter från de tre länderna ska mötas och utvärdera de prov som gjorts med hamling i respektive land. Projektet är ett sätt att bevara gamla skördemetoder samtidigt som man försöker få fram nya. De bevarade askarna i projektet är 30-60 år gamla.

FAKTA

■ Riddersholm blev naturreservat 1999. Det ligger vid Kapellskär, gränne med hamnen och sträcker sig bort till Östernäs. Området omfattar 700 hektar.

■ I stort sett alla lövträd kan hamlas. Men eken ska undvikas, dess löv fördras inte av djuren. Ekollonen innehåller ett gift, som är farligt för får.

■ Lövträd kan beskäras i alla månader som har R i namnet.

■ Vid hamling ska trädet sågas av 3,5 till 4 meter upp.

■ De nya skotten bildas då långa stammar. När de skärs av, bildas en knöl, som sedan skickar ut nya skott.

■ Låmpliga verktyg för hamling är sekator, japansk beskärningssåg som skär åt bägge håll, buksax och bagsåg. Undvik yxa, då splittas lätt snittet.

– Egentligen är det för gammalt, säger Gunnar Lodin. Förr böjades man hamla träderna när de var tio år gamla.

Det hamlade lövet gavs främst till får och hästar. Tidigare sågs det som ett slags nödmat för djuren när höet inte räckte till.

Förr hamlade man mellan skördarna, alltså mellan hö- och sädeskörnd. Idealisk tid var augusti. Då är lövet som mest näringsrikt. Så att hamla i oktober, som dagens demonstration innebär, är inte att rekommendera.

Mytomspunnet träd

Förr sa man att asken är det blyga trädets kom sist, gick först. Alltså får sina löv långt efter andra träd och faller dem först.

Asken är ett mytomspunnet träd. I den nordiska mytologin var Ygdrasil världens största träd,

under vars krona gudarna samlades.

En hotbild är att askarna numera drabbats av en sjukdom, liknande den som drabbat almarna. En svamp under barken stänger näringstillförseln och trädet dör.

– Förra året var 5-10 procent av askarna på Riddersholms naturreservat drabbade, säger Gunnar Lodin. I år är det 20-25 procent. Hur det ska gå, om de ska bli resistenta, vet vi inget om.

Kjell

Ericsson
reporter
076 795 00
redaktionen
@norrtejliframning.se

Johan

Wahlgren
fotograf
076 795 00
johanwahlgren
@norrtejliframning.se

